

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО ЧАВДАРОВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 3465/03)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

21 декември 2010 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

21/03/2011

Това решение е окончателно при условията, посочени в чл. 44 § 2 от Конвенцията, но може да претърпи редакционни промени.

По делото „Чавдаров срещу България“,

Европейският съд за правата на човека (Пето отделение), заседаващ като Отделение в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,

Ренате Йегер (Renate Jaeger),

Райт Марусте (Rait Maruste),

Изабел Беро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre),

Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska)

Здравка Калайджиева,

Гана Юдкивска (Ganna Yudkivska), *съдии*,

както и Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар на Отделението*,

след обсъждане в закрито заседание на 30 ноември 2010 г.,

се произнесе със следното съдебно решение, постановено на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 3465/03) срещу Република България, подадена на 20 януари 2003 г. в Съда на основание на член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от българския гражданин г-н Атанас Радев Чавдаров („жалбоподателя“).

2. Жалбоподателят се представлява от г-н С. Атанасов, адвокат в Червен бряг. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своя агент – г-жа С. Атанасова от Министерството на правосъдието.

3. На 20 септември 2007 г. председателят на Пето отделение решава да съобщи на Правителството за подадената жалба. На основание разпоредбите на член 29 § 3 от Конвенцията Съдът решава да се произнесе едновременно по допустимостта и по съществото на жалбата.

ФАКТИТЕ**I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

4. Жалбоподателят е роден през 1973 г. и живее в Рупци.

5. През 1989 г. той заживява с Д. И. По това време тя е омъжена за друг мъж, с когото са разделени, но нито един от тях двамата не предприема действия за развод.

6. През периода на съжителството си с жалбоподателя Д. И. ражда три деца: И., роден на 18 февруари 1990 г., В., родена на 31 октомври 1995 г. и Т., родена на 22 октомври 1998 г. Законният съпруг на майка им е записан като техен баща в трите акта за раждане и те носят неговото фамилно име.

7. Към края на 2002 г. Д. И. напуска жалбоподателя и трите си деца и заживява с друг партньор. От момента на тяхната раздяла жалбоподателят живее с трите деца.

8. На 15 януари 2003 г. той установява контакт с адвоката С. Атанасов с цел да бъде признато неговото бащинство. Адвокатът го уведомява, че вътрешното право не дава никаква възможност за установяване на бащинството му на трите деца, защото по презумпция не може да се оспори бащинството на законния съпруг на Д. И.

9. На 20 януари 2003 г. жалбоподателят подава жалба в Съда срещу нарушението на неговото право на неприкосновеност на семейния живот по силата на член 8 от Конвенцията, в частност срещу невъзможността за установяване на законни отношения, основани на родство, между него като родител и трите му деца, чийто биологичен баща той претендира да бъде.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И СРАВНИТЕЛНО ПРАВО

A. Вътрешно право

10. В българската правна система Семейният кодекс урежда отношенията, основани на родство, включително установяването и отказа от бащинство. Към момента на подаване на настоящата жалба е в сила Семейният кодекс от 1985 г. („старият СК”). На 1 октомври 2009 г. влиза в сила новият Семейен кодекс („новият СК”), който включва повечето разпоредби от стария.

1. Установяване на бащинство

11. По силата на член 32 (1) на стария СК и член 61 (1) от новия СК, съпругът на майката се счита за баща на детето, родено през време на брака или преди изтичането на триста дни от неговото прекратяване.

12. Вътрешното право не предвижда възможност за биологичния баща чрез правни действия да установи законно бащинство на детето си. Независимо от това биологичният баща може да припознае своето дете пред лице по гражданското състояние (член 35 от стария СК и член 64 от новия СК).

13. Произходът от бащата може да се търси с иск, предявен (...) от майката в тригодишен срок от раждането на детето (член 41 от стария СК и член 69 от новия СК). Произходът от бащата може да се търси с иск, предявен от детето до изтичане на три години от навършване на пълнолетието (пак там).

14. Българското законодателство не дава възможност за предявяване на иск и извършване на припознаване, докато не бъде оборен по исков ред наличният произход или с припознаване (член 43 от стария СК и член 71 от новия СК).

2. Оспорване на бащинство

15. Съгласно член 33 от стария СК майката може да оспори, че съпругът ѝ е баща на детето, като докаже, че то не е могло да бъде заченато от него. Този иск може да бъде предявен до изтичането на една година от раждането. Съпругът на майката може да оспори, че е баща на детето, като докаже, че то не е могло да бъде заченато от него. Този иск може да бъде предявен до изтичането на една година от узнаване на раждането.

16. Новият Семейен кодекс разширява кръга от лица, които могат да оспорят бащинство с правни средства. Тази възможност се дава на съпруга и на майката, в същите срокове като в стария кодекс, но също така и на самото дете, в срок от една година след навършване на пълнолетие, т.е. в годината, когато е на 18 навършени години (член 62 от новия СК). Незаконният баща на детето няма това право.

3. Настаняване на малолетни в приемно семейство

17. Съгласно Закона за закрила на детето от 2000 г. (член 25 (1), точка 2) при трайно неполагане на грижи, детето може да бъде настанено извън семейството – в приемно семейство или при близки. Член 26 от същия закон постановява, че тази мярка се назначава от Районния съд по искане на социалните служби, прокуратурата или родител на детето. До произнасянето на съда социалните служби извършват временно настаняване по административен ред в приемно семейство или при близки.

18. Лицата, на които са възложени грижи за детето, не придобиват родителски права и задължения (член 137 от новия СК). Те са длъжни да отглеждат детето, имат право да изискат връщането му, ако то напусне техния дом, както и да извършват необходимите правни действия за защита на личните права на детето, свързани с неговото здраве, образование и гражданско състояние, както и за издаването на документи за самоличност (пак там).

19. В член 29 от Закона за закрила на детето са изброени обстоятелствата, при които се прекратява настаняването на детето по административен ред. Сред тях са навършването на пълнолетие на детето и неговото осиновяване.

4. Осиновяване

20. В българското законодателство са предвидени два вида осиновяване. При първия вид – пълното осиновяване – между осиновения и осиновителя възникват права и задължения като между роднини по произход, а правата и задълженията между осиновения и неговите роднини по произход се прекратяват (член 61 (2) от стария СК и член 101 (1) от новия СК). Родителските права се упражняват от осиновителя. Съдът постановява да се състави нов акт за раждане, в който осиновителят се вписва като родител (член 61 (3) от стария СК и член 101 (2) от новия СК). При втория вид – непълното осиновяване – родителските права преминават върху осиновителя, но правата и задълженията между осиновения и неговите низходящи с роднините им по произход се запазват (член 62 от стария СК и член 102 от новия СК).

21. В българското законодателство осиновяването е разрешено до навършване на пълнолетие на детето, при условие че осиновяващият трябва да е най-малко с петнадесет години по-възрастен от осиновявания (членове 49 и 51 от стария СК и членове 77 (1) и 79 от новия СК). По принцип за извършване на осиновяването е необходимо съгласието на родителите на осиновявания (член 54 (1) от стария СК и член 89 (1) от новия СК). Тяхното съгласие не се изисква, когато те трайно не полагат грижи за детето (член 57 (1) от стария СК и член 93 (1) от новия СК). При пълно осиновяване вътрешното законодателство изисква предварително вписване на осиновяващия и осиновявания в съответните регистри на кандидат-осиновителите и на децата, които могат да бъдат осиновени при условията на пълно осиновяване (член 53б (1) от стария СК и член 82 (1) от новия СК).

22. Специален административен орган – Съветът по осиновяване – определя подходящи осиновяващи за детето, съобразно поредността на вписване на осиновяващите в регистъра, изразените от тях предпочитания, както и обстоятелствата от значение за интереса на детето (член 57в (3) от стария СК и член 95 (1) от новия СК). При все това член 95 (2) от новия СК предвижда дерогация в полза на лице, което осъществява приемна грижа като приемно семейство, или на близки на детето, които са полагали грижи за детето не по-малко от една година от настаняването му за отглеждане в семейството.

В. Сравнително право

23. Съдът разполага с резултатите от едно изследване на сравнителното право, което обхваща съответните закони в двадесет и четири страни, подписали Конвенцията. На практика всички вътрешни правни системи се позовават на презумпцията за бащинство и по принцип дават възможност за оспорване на бащинството, но няма общ

подход към въпроса дали биологичният баща има това процесуално право и при какви условия може да го упражни.

24. В някои страни (сред които Босна и Херцеговина, Естония, Франция, Ирландия, Русия, Словения, Обединеното кралство и Украйна) вътрешното законодателство дава възможност на биологичния баща да оспорва бащинството на неговите незаконно родени деца. В други страни (Германия, Белгия, Испания и Люксембург) биологичният баща има право да оспори презумпцията за бащинство само в случай на противоречие между социалната действителност и законно установеното родство: липсата на социални и семейни отношения между законния баща на детето и самото дете (в Германия); съществуването на така наречения постоянен *общопризнат правен статус* в полза на биологичния баща (в Испания); отсъствието на *общопризнат правен статус* в полза на законния баща (в Белгия и Люксембург). В две от страните в изследването (Полша и Португалия) публичните власти (прокуратурата) могат да действат по инициатива на биологичния баща и да оспорят презумпцията за законно бащинство.

25. В други национални законодателства биологичният баща не е сред лицата, имащи право да оспорват презумпцията за законно бащинство (Азербайджан, Хърватия, Финландия, Унгария, Италия, Латвия, Монако, Нидерландия, Словакия, Швейцария), при това независимо от фактическите семейни отношения между биологичния баща и неговите незаконно родени деца.

ПРАВОТО

ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

26. Жалбоподателят се оплаква от невъзможността за установяване на неговото бащинство на трите му деца от бившата му приятелка. Той счита, че това накърнява неговото право на неприкосновеност на семейния му живот и представлява нарушение на член 8 от Конвенцията, който постановява следното:

„ 1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот (...).

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.”

A. Допустимост

27. Съдът констатира, че жалбата не е явно лишена от основание по смисъла на член 35 § а) от Конвенцията. Съдът отбелязва, че няма никакво основание за недопустимост. Следователно жалбата е допустима.

B. По същество

1. Становища на страните

а) Жалбоподателят

28. Жалбоподателят твърди, че е биологичен баща на трите деца от бившата си приятелка, родени по време на неговото съжителство с майка им и живущи с него и след раздялата му с нея през 2002 г. Той се оплаква от невъзможността за законно признаване на родствените връзки между него и незаконно родените му деца.

29. Той представя на Съда актовете за раждане на трите деца, според които техен баща се явява съпругът на бившата му приятелка. Той напомня, че има право неговото бащинство на децата да бъде установено единствено чрез припознаване, само след оспорване на тяхното бащинство по закон, но Семейният кодекс не му дава тази възможност. В заключение той счита, че е налице нарушение на неговото право на неприкосновеност на семейния му живот. Това го лишава от правото на детски надбавки и социални помощи за издръжка и отглеждане на децата.

30. Той добавя, че в неговото положение възможностите, които предлага българското законодателство за оспорване и установяване на бащинство, водят до накърняване и пълно пренебрегване на интересите на децата и на техния биологичен баща, като всичко зависи от добрата воля на майката и законния баща. Той изразява съжаление, че нито единият, нито другият са сметнали за необходимо да оспорят установеното бащинство на децата, независимо от факта, че това не отговаря на биологичната истина, както и на социалната действителност.

б) Правителството

31. Правителството отхвърля становището на жалбоподателя. То подчертава, че бащинството на трите деца на Д. И. е установено по презумпцията за законно бащинство, *Pater is est quem nuptiae demonstrant* (съпругът на майката се смята за баща на детето). Според него така наречената презумпция за бащинство е най-адекватната и съответства на необходимостта за установяване на родствената връзка

между дете и баща, поради което тя е широко разпространена в националните законодателства на различни европейски държави. Тя е основана на концепцията, че съпрузите живеят заедно и са обвързани със съпружеския дълг за вяност, което защитава интереса на децата в семейството.

32. Правителството отбелязва, че българският законодател допуска, че биологичното бащинство може да се различава от законното и за целта предвижда възможност за оборване на презумпцията за законното бащинство. С решението, което предлага, той цели постигането на баланс между истинността за произхода и стабилността на родствените връзки и идентичността на физическите лица. Правителството напомня, че само ограничен кръг от лица имат право да оспорват предполагаемото законно бащинство – майката, законният баща и детето, като искът може да бъде упражнен в рамките на относително кратък период и има забрана за установяване на друго бащинство преди да бъде оборена въпросната презумпция.

33. Правителството добавя, че в приложение на вътрешното законодателство, жалбоподателят е имал възможност да припознае децата на приятелката си, след като тя обори презумпцията за бащинство на нейния съпруг, в срок от една година след раждането на всяко едно от децата. Тя не се е възползвала от това право.

34. Правителството счита, че българското законодателство отговаря напълно на изискванията на член 8 от Конвенцията, тъй като осигурява балансирана защита на интересите на детето и на законните родители, като взема предвид тези на биологичния баща. Според него, ако всеки има право да претендира за биологично бащинство, като оспори установеното законно бащинство, то това би довело до честа намеса в личния и семейния живот и рискува да постави в опасност интересите на детето, на майката и на законния баща.

35. Правителството не оспорва фактите, изложени от жалбоподателя. То изразява съмнение относно „истинския семеен живот“ между жалбоподателя и неговата бивша приятелка. Според него една дълготрайна и стабилна връзка между Д. И. и жалбоподателя предполага отношения на взаимно доверие и уважение между партньорите; при наличието на такава връзка се предполага, че майката би предприела действия за оспорване на бащинството на съпруга ѝ и след това жалбоподателят би ги припознал като свои деца, тъй като претендира да бъде техен биологичен баща. И накрая, Правителството добавя, че жалбоподателят не е представил никакъв документ, удостоверяващ, че децата живеят с него и го признават за свой баща.

2. Преценката на Съда

а) Общи принципи

36. Съдът напомня, че по същество член 8 от Конвенцията предпазва личността от произволна намеса на публичните власти. Освен това той поражда позитивни задължения, характерни за ефективното „зачитане” на семейния живот. Ако съгласно тази разпоредба не може точно да се определи границата между позитивните и негативните задължения, то приложимите принципи са сравними. И в двата случая трябва да се стремим към постигане на справедлив баланс между конкуриращите се интереси на индивида и обществото като цяло; и в двете хипотези държавата разполага с известна свобода на преценка (*Кийгън срещу Ирландия (Keegan c. Irlande)*, 26 май 1994 г., § 49, серия А реш. № 290, *Кроон и други срещу Нидерландия (Kroon et autres c. Pays-Bas)*, 27 октомври 1994 г., § 31, серия А реш. № 297-С, и *Розански срещу Полша (Róžański c. Pologne)*, реш. № 55339/00, § 61, 18 май 2006 г.).

37. Според принципите, произтичащи от практиката на Съда, там където родствената връзка с детето е установена, държавата трябва да действа така, че да дава възможност на тази връзка да се развива и да се осигури правна защита на интеграцията на детето в неговото семейство от самото раждане или по-късно, когато това стане възможно (*Кроон и други срещу Нидерландия*, цитирано по-горе, § 32).

38. Относно установяването на родствени връзки, Съдът вече е имал случай да подчертае, че „зачитането” на семейния живот изисква биологичната и социалната действителност да надделеят над правната презумпция, за да няма сблъсък между установените факти и желанията на хората, защото това не би било от полза за никого (*Кроон и други срещу Нидерландия*, цитирано по-горе, § 40).

б) Спазване на член 8

39. Съдът отбелязва, че жалбоподателят се оплаква конкретно от невъзможността за установяване на неговото бащинство на трите деца, като твърди, че е техен биологичен баща. Съдът преценява, че първо трябва да се установи дали съществуващите отношения между жалбоподателя и трите деца могат да се разглеждат като „семеини” по смисъла на член 8 от Конвенцията.

40. Съдът напомня, че *de facto* семеини отношения могат да възникват и когато страните живеят заедно без брак. Според тълкуването на неговата юриспруденция „семеиният живот” не се свежда само до живота на семейството *stricto sensu*, т.е. в брачна двойка с деца. Прието е, че децата, родени от подобни връзки, са част от семейството от момента на раждането им (вж. *Кийгън срещу Ирландия*, цитирано по-горе, §§ 44 et 45 ; *Л. срещу Нидерландия*, реш. № 45582/99, § 35, ЕСПЧ 2004-IV), независимо от отсъствието на

правно установена родствена връзка (*Кроон и други срещу Нидерландия*, цитирано по-горе, § 30). За да установи отношение, изискващо защита съгласно член 8 от Конвенцията, Съдът взима предвид реални фактори, като характера на отношенията между биологичните родители, както и интереса и проявената привързаност към детето преди и след неговото раждане (вж., *mutatis mutandis*, *Нилунд срещу Финландия* (*Nylund c. Finlande*) (реш.), № 27110/95, ЕСПЧ 1999-VI).

41. В конкретния случай Съдът отбелязва, че жалбоподателят е заживял с Д. И. през 1989 г. и тяхната връзка е продължила до 2002 г. (параграфи 5 и 7 по-горе). През този период на съжителство Д. И. е родила три деца – през 1990, през 1995 и през 1998 г. Съдът отбелязва също, че Правителството не оспорва тези факти, а изразява съмнение относно наличието на отношения на взаимно доверие и уважение в двойката с мотива, че майката на децата не е предприела необходимите съдебни и административни действия, за да може жалбоподателят да припознае децата (параграф 35 по-горе).

42. Съдът обаче счита, че все пак дългото съжителство на двамата партньори и раждането на трите деца през този период са достатъчни, за да се установи наличието на семейство *de facto*, в което жалбоподателят е имал възможност да изгради отношения на привързаност с децата на своята приятелка. В тази връзка Съдът не споделя становището на Правителството, че бездействието на Д. И. по въпроса на законното бащинство може да се обясни само с отсъствието на „истински семеен живот” с жалбоподателя. Съдът е на мнение, че много съображения от морален, етичен, социален или правен характер биха могли да мотивират майката да не предприема съдебни действия за отказ от бащинство на нейния съпруг и не би следвало да се спекулира по този въпрос.

43. Относно периода след раздялата на двойката Съдът отбелязва, че заинтересованата страна бързо прави постъпки за преодоляване на отсъствието на законното му бащинство на децата – през януари 2003 г. той се консултира с адвокат и скоро след това подава жалба пред Съда (параграфи 8 и 9 по-горе). Тези факти, както и твърдението му, че децата живеят с него от момента на раздялата на двойката, свидетелстват за неговата привързаност към И., В. и Т.

44. Правителството изтъква, че жалбоподателят не е представил никакъв документ, свидетелстващ за неговото съжителство с трите деца. Съдът подчертава, че в отсъствието на законно установени родствени връзки между трите деца, две от които са още малолетни, и жалбоподателя, последният би срещнал изключително големи трудности и на практика не би могъл да предприеме административно действие, за да докаже, че децата живеят на неговия адрес или да получи съответно удостоверение за това. Съдът не тълкува

отсъствието на такива официални документи в ущърб на жалбоподателя.

45. С оглед на гореизложените доводи Съдът счита, че отношенията между жалбоподателя и трите деца, за които претендира, че е техен биологичен баща, са „семейни” по смисъла на член 8 от Конвенцията. Остава да се определи дали ответната държава изпълнява позитивното си задължение, по силата на което трябва да осигури възможност за законното признаване и съществуване на тези семейни отношения.

46. Съдът подчертава, че държавите имат известна свобода на преценка за начина, по който да изпълнят позитивното си задължение да гарантират ефективното зачитане на семейния живот (*Кийгън срещу Ирландия*, цитирано по-горе, § 49). Мотивът за обжалване, изтъкнат от заинтересованата страна, е свързан с набора от средства в българското законодателство за установяване и отказ от бащинство, за правното уреждане на връзките между мъжа и децата, за които той твърди, че е техен биологичен баща. Съдът признава, че в правната уредба на бащинството и оборването на бащинството предложените решения са деликатни за изпълнение и могат да бъдат повлияни от различни съображения от морален, етичен, социален или религиозен характер.

47. Съдът отбелязва, че данните на сравнителното право, с които той разполага, показват отсъствие на общоприет подход в двадесет и четирите страни, подписали Конвенцията, относно правото на биологичния баща да оспорва презумпцията на бащинството над неговите незаконно родени деца. Вътрешното законодателство в осем от двадесет и четирите страни дава възможност на биологичния баща да оспори презумпцията за бащинство на съпруга (вж. параграф 24 по-горе), а в десет други страни биологичният баща няма това процесуално право (вж. параграф 25 по-горе). В четири от въпросните двадесет и четири страни законодателят дава това право на биологичния баща само в случаите, в които социалната действителност не отговаря на установеното бащинство по закон (вж. параграф 24 по-горе). В две други страни публичните власти имат право да се намесят по искане на биологичния баща и евентуално да оспорят законното бащинство на съпруга на майката (вж. параграф 24 по-горе, в края).

48. По настоящото дело Съдът не счита, че трябва да се произнесе *in abstracto* относно съвместимостта на решенията на българския законодател по тези въпроси с член 8 от Конвенцията. Неговата задача не е да поеме ролята на националния законодател и да прецени при какви условия лицето, претендиращо да бъде биологичен баща на дете, трябва да има право да оспори презумпцията за бащинство на съпруга на майката. При все това Съдът се стреми да установи наличието на справедлив баланс между конкурентните интереси на обществото като цяло и на засегнатите лица.

49. Съдът отбелязва, че заинтересованата страна живее с трите деца К., В. и Т., чийто биологичен баща претендира да бъде, от тяхното

раждане. Той стига до заключението, че съществуващото положение има характеристиките на семеен живот и се ползва от защитата на член 8 (параграф 45 по-горе). Той констатира също, че от раждането на децата никой не е възпрепятствал жалбоподателя да живее с тях – нито властите, нито бившата му приятелка, нито нейният съпруг. Жалбоподателят твърди, че той сам поема родителските отговорности по отношение на трите деца, откакто са се разделили с майка им.

50. Съдът подчертава, че по общо правило целта на оспорването на презумпцията за бащинство от страна на биологичния баща е установяването на лични и семейни отношения с децата. В този случай жалбоподателят и трите му деца представляват *de facto* семейство с един родител и в продължение на няколко години съществуването на това семейство по никакъв начин не е било застрашено, въпреки липсата на законно установено родство.

51. Жалбоподателят твърди, че липсата на възможност за установяване на бащинството му на трите деца е причинила множество практически трудности, свързани с представляването на децата пред органите на властта. Съдът приема, че при липсата на документ, удостоверяващ родствените връзки между жалбоподателя и И., В. и Т., при административните действия, свързани с образованието и издръжката на децата, той е имал затруднения. При все това Съдът отбелязва, че вътрешното право предоставя възможност на жалбоподателя да преодолее тези пречки.

52. Съдът отбелязва, че жалбоподателят е имал възможност да поиска социалните служби да му поверят временно децата за отглеждане като на близък роднина на малолетни деца, изоставени от техните законни родители, че е могъл да поиска от социалните служби и от прокуратурата започването на процедура за временно настаняване по административен ред при близки (параграф 17 по-горе). Това решение не би осигурило на жалбоподателя родителски права, но би му дало възможност да действа законно от името на децата и в техен интерес пред държавната администрация. Това решение би му дало възможност да поиска от властите да издирят децата, в случай че отсъстват от семейното жилище без негово разрешение. Жалбоподателят не съобщава да е извършил действия в тази посока.

53. Оказва се, че вътрешното законодателство не лишава жалбоподателя от всякаква възможност за установяване на правни отношения с трите деца. До неговата отмяна старият Семеен кодекс е давал възможност на жалбоподателя да кандидатства за осиновяване на трите малолетни деца, а сега, по силата на новия Семеен кодекс, той има това право за двете по-малки деца (параграфи 20 и 21 по-горе). И двата въпросни режима не изискват съгласието на двамата законни родители за осиновяването на трите деца, тъй като тяхната майка ги е напуснала, а законният им баща не е проявявал никакъв интерес към тях (параграф 21 по-горе). Съдът отбелязва, че дори и непълното

осиновяване би прехвърлило родителските права на заинтересованата страна и би довело до установяването на правни отношения между нея и И., В. и Т. (параграф 20 по-горе). Пълното осиновяване напълно би заменило установеното родство и жалбоподателят би бил вписан в актовете за раждане на децата като техен баща (пак там).

54. Истина е, че процедурата по осиновяване налага цяла поредица административни и съдебни действия, без да гарантира успех на жалбоподателя. Съдът подчертава, че същите съображения са валидни и при отказ и установяване на бащинство, ако вътрешното право даваше такава възможност на заинтересованата страна. Съдът няма да прави спекулации за изхода от евентуална процедура по осиновяване. Той отбелязва, че жалбоподателят не се е възползвал от възможността за осиновяване на децата и не е показал по никакъв начин, че би предприел действия в тази посока.

55. Съдът отбелязва, че националните органи са упражнили своето дискреционно право да законодателстват в областта на родствените връзки и връзките между родители и деца, за да се осигури защитата на интересите на децата. Вътрешното право предвижда мерки, които дават възможност на И., В. и Т. да се ползват от своите социални права (вж. параграф 18 по-горе), а новият Семейен кодекс предвижда възможността те да оспорят презумпцията за бащинството на съпруга на тяхната майка, ако желаят (вж. параграф 16 по-горе).

56. Съдът констатира, че жалбоподателят и децата, за чието биологично бащинство той претендира, представляват *de facto* семейство с един родител и че неговото съществуване никога не е било застрашено нито от властите, нито от смятаните по презумпция майка и баща на децата. Съдът взема предвид свободата на преценка, поверена на държавата в правното уреждане на родствените връзки, и констатира, че на европейско равнище няма консенсус по въпроса за правото на биологичния баща да оспорва презумпцията за бащинство на съпруга. Съдът констатира, че дори и жалбоподателят да няма възможност да предприеме действия за оспорване на бащинството на трите деца, вътрешното право не го лишава от всякаква възможност за установяване на бащинство или за преодоляване на затрудненията, предизвикани от отсъствието на такава връзка. Тъй като жалбоподателят не се е възползвал от тези възможности, Съдът не може да държи държавните органи отговорни за бездействието на жалбоподателя. Вътрешното законодателство осигурява също така защитата на законните интереси на децата. Ето защо е налице справедлив баланс между интересите на обществото и на засегнатите лица. Следователно няма нарушение на член 8 от Конвенцията.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ
ЕДИНОДУШНО:

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че не е налице нарушение на член 8 от Конвенцията.

Изготвено на френски и съобщено писмено на 21 декември 2010 г.
съгласно член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Клаудия Вестердик
Секретар

Пеер Лоренцен
Председател